

Гнатюк Л.Р.

канд. архітектури, доцент ККТД

Бовкун М. С.

Національний авіаційний університет, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМОУТВОРЕННЯ ДИЗАЙНУ МЕБЛІВ ЕКО-ОФІСУ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню особливостей формотворення меблів офісних приміщень на засадах екодизайну. Виявлено найбільш вживані форми, образи, матеріали, які використовуються при проектуванні меблів. Дослідження проведено на зразках світового дизайну еко-офісів.

Ключові слова: екодизайн, форма, організація інтер'єру еко-офісу, засади скандинавського дизайну.

Анотация. Гнатюк Л.Р., Бовкун М. С. Особенности формообразования дизайна мебели эко-офиса. статья посвящена исследованию особенностей формообразования мебели интерьера офисных помещений на основе экодизайна. Выявлено наиболее популярные формы, образы, материалы, которые используются при проектировании мебели. Исследование проведено на образцах мирового дизайна эко-офисов.

Ключевые слова: экодизайн, форма, организация интерьера эко-офиса, основы скандинавского дизайна.

The summary. Gnatjuk L.R., Bovkun M.S. The article is dedicated to study features of office's furniture shapping on ecodesign's basis. Found the most popular forms, images, materials which are used to design furniture and its organization. The research is conducted using the examples of eco-office's world design.

Key words: ecodesign, form, organization of eco-office's interior, base of Scandinavian design.

Постановка проблеми. Екологічний стиль є доцільним при проектуванні офісних приміщень, зокрема меблів, так, як екодизайн завдяки своїм лаконічним та відкритим формам є одним з найбільш відповідних з функціональної точки зору стилів. Людина в офісі більшу частину своєї роботи проводить сидячи, що призводить до захворювань хребта, проблем з серцево-судинною системою та ін. Внаслідок цього саме до комплектації офісу меблями потрібно ставитись з великою відповідальністю, а в першу чергу до робочого місця — офісний стул та робочий стіл. Меблі повинні відповідати останнім розробкам в галузі ергономіки. Також важливим є вибір матеріалу, оскільки він лежить в основі формотворення та є одним з основних складових, що вказує на екологічний стиль.

На жаль, питання формотворення середовища еко-офісу, зокрема меблів, недостатньо досліджена, хоча є актуальною і посідає чільне місце в Європі з кінця минулого століття. Наукові праці переважно спеціалізуються на екодизайні в житлових інтер'єрах, питання організації середовища еко-офісів наразі висвітлюють лише популярні видання та інтернет ресурси.

Огляд літератури. В праці А. Гозака «Альвар Аалто» висвітлена віра відомого архітектора ХХ ст. в єдність людини та природи, бережливе ставлення до оточуючого середовища, прихильність при проектуванні меблів ландшафтним формам та матеріалу, що найкраще відповідає потребам людини — дереву [1].

В статті «Лоск и магма» Горновського Д. в журналі «Domus Design» йдеться про інтер'єр офісу агентства «JWT» та використання складних стилізованих форм в ролі акценту [2].

В. Ф. Рунге, Ю. П. Манусевич в своїй роботі «Ергономика в дизайн среде» наводять ергономічний розрахунок параметрів робочого місця [3].

Велика кількість аналогів наведені в журналі про інтер'єрний дизайн та архітектуру «Frame». Зокрема, в статті К. Скота йдеться мова про використання найбільш знакового символу природи — дерева, на прикладі оформлення офісу компанії Bloomberg HQ в Лондоні студією Jump [4].

В статі «Пособие по проектированию профессиональных офисов» дані основні вимоги до базових елементів офісу — стіл, робоче крісло та шафа. Йдеться мова про динамічний сучасний офіс, внаслідок чого необхідність використовувати модульну систему та трансформери, для створення більш здорового офісного середовища [5].

Мета публікації полягає у виявленні особливостей формотворення дизайну меблів еко-офісу.

Основна частина. При проектуванні меблів важливу роль відіграє форма, оскільки саме вона відповідає в першу чергу за зручність. Основними її характеристиками є висока ергономічність, раціональність, лаконічність, легкість та відкритість. Еко-офіс представляє собою синтез прямокутних та округлих форм. Формотворення умеблювання витримано в простих геометричних обрисах. Вживаною формою є прямокутник з округленими кутами. Завдяки такій основі предмети мають заокруглені ребра, що

Надійшла до редакції 19.10.2011

Таблиця №1. Форма стільниці офісного столу

Прямокутна форма стільниці		Криволінійна форма	
			
<i>Офіс бюро SelgasCano</i>	<i>Офіс TBWA Hakuhodo</i>	<i>Офіс McCann Erickson-Riga and Inspired</i>	<i>Офіс Pons u Huot</i>

Таблиця №2. Стільниці офісного столу на ніжках

	
<i>Офіс розроблений студією Techno</i>	<i>Офіс McCann Erickson-Riga and Inspired</i>

надає безпечності об'єктам екологічного офісу. Використовуються й складні форми, які не є домінуючими в кількості, проте відіграють роль семантичних акцентів в архітектурній композиції.

Робочий стіл переважно має форму прямокутника (офіси архітектурного бюро SelgasCano поблизу Мадриду, компанії TBWA Hakuhodo в Токіо, рекламного агентства McCann Erickson-Riga and Inspired в Ризі). Зустрічається також й криволінійна, як індивідуальна розробка, що відповідає загальній концепції дизайнера (офіс компанії Pons и Huot в Парижі) (табл. 1).

Конструктивно стіл складається з стільниці, двох бокових та задньої площин, що досить рідко зустрічається в еко-офісі. Популярний відкритий стіл — стільниця тримається на ніжках, які розміщуються просто вертикально, навхрест чи інший дизайнерський задум (офіс розроблений студією Techno в Італії, офіс рекламного агентства McCann Erickson-Riga and Inspired в Ризі). Робоча поверхня столу позбавлена додаткових ящиків, полиць. Вони розташовуються під стільницею або збоку у вигляді пеналу чи приставної невисокої шафи. Ящики під стільницею можуть буди монолітними з столом або є окремими елементами та мають колінчата (табл. 2).

В якості місця для сидіння під час роботи використовується звичайний офісний стул, який має різні варіації. Зазвичай він має ергономічний вигин спинки, підлокітники, колісчата, механізм для регулювання висоти та нахилу сидіння, положення голови, нахилу спинки, розташування підлокітників та ін. Також в якості офісних стільців використовуються й відомі дизайнерські меблі. Популярними є лаконічні стільці розроблені Charles and Ray Eames.

При проектуванні меблів використовуються й природні образи. Застосування їх більш доцільне в зонах відпочинку, очікування, комунікації. Популярними є сидіння у вигляді колоди дерева, у формі камення та ін. Стилізація надає окрім функціональності, також певну естетичність, що є важливим при створенні простору в якому людина проводить третину свого життя. В цих зонах використовуються лаконічні столики з прямокутною та круглою стільницею. В якості основи найчастіше виступають циліндричні трубки. Поширеним є використання стільців, які мають каркасний вигляд — Azhar Wood, Capric Wood дизайнера Marcello Zilian, серія Leaf дизайнера Lievore Altherr Molina, стул Viento дизайнерів Dondoli та Poggi та ін.

Для організації предметів інтер'єру та меблів офісу необхідно керуватись такими поняттями, як комунікативність, модульна система, мобільність, трансформація, вільний простір.

Особливістю окремих офісів є те, що більшість працівників офісу робочий час проводять в русі та рідко з'являються на роботі. Це потрібно врахувати при проектуванні та не виокремлювати для такого працівника окреме робоче місце. Це може бути невелике робоче місце яке закріплене одночасно за декількома працівниками офісу або воно може бути мобільним. Мобільні меблі часто використовуються в приміщенні переговорів для забезпечення швидкого представлення інформації, вільного переміщення.

Актуальним сьогодні для офісів є використання меблів, що трансформуються, оскільки вони допомагають не загроможувати простір та покращують функціональні можливості меблів. Наприклад, стільці Tiffany дизайнера Marcello Zilian, Viento дизайнерів Dondoli та Rossi, та ін. Це стільці, які складаються за принципом круглих стільців А. Аалто.

При проектуванні еко-офісу, а зокрема його комплектації меблями варто спиратись на основні засади скандинавського дизайну, а зокрема на творчість А. Аалто, — деталь інтер'єру повинна бути з інтегральної позиції частиною цілого, але в той же час й самостійним об'єктом; раціональність в першу чергу з точки зору людських потреб; уникання бездушної машинізації (особливо варто враховувати зараз при великому насиченні технікою); логічний підхід при проектуванні; взаємодія наукових методів з мистецтвом, образним мисленням; гнучка стандартизація, яка не повинна призводити до однакових форм, а створювати життєздатні форми. Основним матеріалом меблів А. Аалто є дерево — матеріал, що найкраще відповідає потребам людського тіла [1].

В основі формоутворення меблів лежить вибір матеріалу. Концепція еко-офісу полягає у використанні натуральних природних матеріалів або виключно зосередженна на стилізації природного середовища, де матеріали не відіграють важливу роль, а в основі лежить візуальне досягнення. При використанні природних матеріалів влучним моментом є вже існуюча текстура.

Сучасний предметний світ складно уявити без синтетичних матеріалів, в такому випадку меблі еко-офісу повинні бути підібрані з низьким рівнем формальдегіду та летючих органічних речовин чи сполук. Матеріалом широкого вжитку є метал та скло. Але, очевидно, найекологічнішим офісом є той, де для створення предметів умеблювання та обладнання інтер'єру вживаються матеріали вторинного використання. Яскравим прикладом є офіс рекламного агентства McCann Erickson-Riga and Inspired в Ризі, інтер'єр якого повністю виконаний з вторинних матеріалів та предметів — фанерні та пластикові ящики, мотузки, пляжні тапчани, стара побутова техніка та ін. Стільці Tiffany дизайнера Marcello Zilian виготовлені з вторинного нейлону.

Висновок. Меблі еко-офісу в першу чергу повинні відповідати ергономічним вимогам для досягнення сприятливого середовища для праці та відпочинку.

В основі формоутворення меблів еко-офісу лежить домінування лаконічних геометричних форм (більш вдалі форм для досягнення зручності та ергономічності). Криволінійні — переважно використовуються для акцентуації архітектурної композиції. Для втілення художнього образу еко-офісу застосовуються стилізація меблів під природні мотиви.

Серед широкого спектру матеріалів варто вибирати ті щонайменше шкодять оточуючому середовищу. Найбільш екологічними в цьому плані є вторинні матеріали.

Список літератури:

1. Гозак А. Алвар Аалто / А. Гозак. — М.: Стройиздат, 1976. — 173 с.
2. Горновский Д. Лоск и гамма / Д. Горновский // Domus Design. — 2011. — № 92. — 173 с.
3. Рунге В. Ф. Эргономика в дизайн среде / В. Ф. Рунге, Ю. П. Манусевич — М. Архитектура-С, 2005 — 327 с.
4. Scott C. Bloomberg HQ by Jump Studios / C. Scott // Frame. — 2009. — №70. — 49 с.
5. Пособие от компании BENE / Пособие по проектированию профессиональных офисов. <http://mebelduet.ru/home/94-2009-10-20-16-33-30.html>